

İLACIN KISA BİR ÖYKÜSÜ

Ecz. Nejat Vardar *

İlaç, insan yaşamında çok önemli yeri olan bir meta; ve diğer metalden farklı, onu tek başına ayrı bir kategoriye sokan özellikler taşıyor. Neler bu özellikler?

1) İlaçta değişim değeri ile kullanım değeri farklı. Trinitrin'in kâlp hastası için, insülin'in şeker hastası için kullanım değerinin önemi ortada. Bir başka deyişle ilacın "onsuz olunamaz" bir özelliği var ki, ilâcı diğer metalden fevkalade farklı kılıyor.

2) İlaçta tüketici esnekliği yok. Fiyat artışları ilâç istemini azaltmıyor.

3) İlaç seçimi, kullanıcı tarafından değil, doktor ve eczacı tarafından yapılıyor. İlaç başkası seçiyor, parayı başkası ödüyor.

İşte, bu farklı özelliklere sahip ilaç denen meta. Bunlara bir de ilaç reklamının tüketimi arttırması, pahalı ilâçların daha kaliteli zannedilmesi, reçetedeki çok sayıda ilâcın hastaya daha fazla güven vermesi ve enjektabl preparatların daha güvenli olduğu gibi, halkımızın kültür düzeyiyle ilgili yanlış inanışları da eklersek, ilacın farklılığını daha da belirginleştirmiş olacağız.

Ben burada ilâcın kısa bir öyküsünü, bazı noktaların altını çizerek anlatmak istiyorum. Öykümüz 1967 yılının 23 Aralık günü başlıyor. Bu güne değin ülkemizde de geçerli olan patent yasası veya patentin korunması, Anayasa Mahkemesi kararıyla kaldırılıyor. Nedir bu patent yasası? Bir ilâç hammaddesini ilk bulan firmanın 10-20 yıl gibi sürelerle üretimi tek başına yapma hakkı, yine bir başka deyişle, hammaddeyi arzu ettiği fiyata satma hakkı. Hammadde fiyatları dünya piyasalarında bu patent koruması nedeniyle çok farklı boyutlarda. Patent koruması olmayan ülkelerde 1/10, 1/20 gibi oranlarda ucuz fiyatlarla satılabilir ilâç hammaddeleri. Döviz sıkıntısı çeken ülkemiz için çok önemli ve anlamlı bir karar bu. Türkiye uluslararası ilâç tekellerine karşı bir ölçüde de olsa rahatlıyor, boyun-duruk birazcık kırılıyor.

1972 de bir ilâç fiyatkararnamesi çıkıyor ve ilâç fiyatlarının S.S.Y.B. tarafından kontrolü belli esaslara bağlanmak isteniyor. Bu kararnamede altı çizilecek 3 özellik var:

1) İlaç maliyet fiyatları % 20 oranında artmadan, firma zam isteminde bulunamıyor.

2) Aynı farmasötik yapıdaki müstahzarlarda firmalar arasında fiyat farklılıkları varsa, S.S.Y.B. en düşük fiyat teklifini esas alarak buna göre diğer fiyatları da düzenlemeye yetkili kılıyor.

3) Halk kitleleri tarafından yüksek miktarda tüketilen ilâçların kâr oranlarını değiştirebilme yetkisi de S.S.Y.B.na veriliyor.

* TEB Merkez Heyeti Üyesi.

Bu üç madde, doğruluklarında bazı tartışılacak noktalar olsa da ilaç fiyatlarının makul düzeylerde tutulmasına neden oluyor ve ilaç fiyat artışları yüksek düzeylere çıkmıyor.

İlaç sanayimizin bu üç maddeye sürekli itirazları sonucu, 11.3.1983 tarih 83/6167 sayılı ek kararla, birinci maddedeki (Kararnamede 17.madde) % 20 oranı % 10 a indiriliyor, 3.madde (Kararnamede 12.madde) ise yürürlükten kaldırılıyor.

Bu değişiklikler ve de denetimin azaltılması sonucu ilaç fiyatlarındaki artış hızlanıyor. İlaç sanayinin istemi üzerine 1984 yılı Şubat'ında ilaç hammaddesinden alınan gümrük ve istihsal vergisi kaldırılıyor. O güne değin antibiyotik ve tüberküloz ilaçları dışındaki ilaçlardan alınan bu verginin alınmamasıyla, maliyetlerde % 25, mamul ilaçlarda % 17,5 oranında bir azalma olması hesaplanıyor. Fakat beklenen olmuyor ve bu maliyet düşmesine rağmen birkaç ay sonra % 20 oranında zam görüyor ilacımız.

Bu dönem içinde 1982 yılındaki bir olayın da altını çizmek istiyorum. Bu dönemde Cengiz YURTOĞLU adında birisi çıkıyor ve ucuz ilaç hammaddesi temin edip, ucuz ilaç yapıyor ve ucuz ilaç satıyor tabii. Yaptığı iş dünya hammadde piyasasını araştırmak, kalitesi aynı kalmak kaydıyla ucuzunu bulmak ve bununla ilaç üretmek. Getirdiği hammaddelerin bir çoğu Türkiye'ye çok uluslu ilaç tükelleri tarafından daha önce yüksek fiyatlarla sokulmuş, fiyatları da ona göre alınmış. Fiyat kararnamesindeki en ucuz imâl edenin fiyatına göre fiyat verme kuralı, aynı ilaçları fazla fiyatlarla piyasada bulunduran firmaların bazılarının fiyatlarını ucuzlatmasına, ki bu ucuzlama fiyatın yarıdan aşağıya düşmesi şeklinde gelişebiliyor, bazılarınınsa piyasadan çekilmesine neden oluyor. Aynı hammaddelerin önceki fiyatlarıyla, YURTOĞLU tarafından getirilenlerin bazıları arasındaki fiyat farklılıkları şöyle:

Allopurinol	: 1300 \$/ Kg - 405 \$/ Kg.
Nitrozepam	: 1200 \$/ Kg - 96 \$/ Kg.
Rijampisin	: 1200 \$/ Kg - 195 \$/ Kg.
Nifedipin	: 2850 \$/ Kg - 210 \$/ Kg.

Yine bu dönemde sadece bu firmanın ucuz ilaç hammaddesi teminiyle ilgili dışarıya 8,5 milyon Dolar daha az döviz ödeniyor, yurt içinde de ilaca 4,5 milyar lira daha az ödüyoruz.

Yine o dönemde basına büyük puntolarla intikal etmiş, bir dihydro ergotoxine methane sulfonate olayı var. Bir firmamız bu ilaç hammaddesini 80 İsviçre Frangı'na ithal edip çok yüksek bir fiyatla piyasaya verirken, bir başka firma aynı hammaddeyi 12 İsviçre Frangına ithal edip, çok ucuza piyasaya verdiğinde (Hydergin-Sandoz ve Dilaten-İltaş) basın ve kamuoyu uzun süre bu konuyla ilgilenmiş ve kararname değiştikten sonra dahi Hydergin gtt. Bakanlıktan piyasaya çıkma izni alamamıştır.

Türkiye'de serbest ekonomik politikaların yoğun biçimde yaşama geçirildiği 1984 yılı 4 Aralık'ında İlaç Fiyat Kararnamesi yenileniyor ve çok farklı bir sistem getiriliyor; yeni kararnamenin önemli maddeleri şöyle:

- 1) İlaç ve hammadde fiyatlarının denetim yetkisi S.S.Y.B.'ndan alınmıştır.
- 2) İlaç imalatçıları tesbit ettikleri fiyatı 10 iş günü önce S.S.Y.B.'na bildirirler, bu süre içinde Bakanlık reddetmediği takdirde yeni fiyat yürürlüğe girebilmektedir.

Yeni kararname ile ilaç fiyatlarının büyük ölçüde serbest bırakılmasına yönelik bir uygulamadır ve gösterilen gerekçede ilaç piyasasına getirilecek rekabet ortamıyla ilaç fiyatlarının düşüp, kalitenin yükseleceğidir. Yeni kararnameyi savunan bir ünlü ilaç sanayicimiz bakınız neler söylemektedir.

"Rekabet koşulları, müesseseleri çok daha dikkatli ve bilinçli fiyat yapmaya zorlayacağı gibi devletin denetim yapma yetkisini ortadan kaldırmamaktadır."

"İlaç fiyatlarının bugünkü gibi kontrol altında tutulmasını savunanlar, ilaç fiyatlarının serbest bırakılması ile "Oligopol" yaratılacağını söylemektedirler. Oysa ürün rekabetinin yoğun olduğu ilaç pazarında oligopol kesinlikle söz konusu değildir."

"Üreticiler kaliteden fedakârlık etmemek şartıyla hammaddeyi mümkün olduğu kadar ucuza sağlamak, maliyetleri düşürmek, daha rasyonel ve ekonomik çalışmak için çaba harcayacaklardır."

Burada şu önemli saptamanın yapılmasında yarar olduğuna inanıyorum. Türkiye ilaç pazarı, ekonomi kitaplarındaki en basit tanımıyla, birkaç büyük firmanın piyasanın büyük bölümüne egemen olduğu bir oligopol piyasası niteliğindedir. Türkiye'deki ilk 20 ilaç firmasının, toplam cirosunun, ilaç satışının % 80'ini oluşturması, IMS verilerine göre 1987 yılında en çok satan 40 ilacın, toplam cironun % 35'ine yaklaşması bu gerçeğin en önemli kanıtlarıdır. İlâcın, konuşmanın başında da sözünü ettiğim, "onsuz olunamaz" özelliği, tercihi hastanın değil, doktor ve eczacının yapması, bir başka deyişle "sosyal içerikli" bir ürün olması nedeniyle de, ilâcın oligopolcü piyasa koşullarında pazarlanmasının çok büyük sakıncaları vardır. Ekonomi kitapları oligopolcü piyasa koşullarında, fiyat rekabetinin olmadığını ancak kalite, reklam gibi yan propagandalarla rekabet yapıldığını yazmaktadırlar. Rekabet yapılmadan, fiyatın serbest bırakılması halinde hastanın başına gelebilecekleri düşünmek için çok yetenekli olmak gerekmemektedir.

Nitekim yeni ilaç kararnamesinden hemen sonra hammadde girdileri hemen yükselir. Kilosu 7000 dolara alınan betamethazon 18000 dolardan, kilosu 500 dolar olan sefalotin 1200 Dolar, kilosu 2500 Dolar olan triamcinolon acetomide ise 21000 Dolardan ithal edilmeye başlanır.

İlaç fiyatlarındaki yükselme hızı bu kararnamenin yürürlüğe girmesinden sonra birden artıyor, hastanın yani ilaç kullanıcısının en büyük talihsizliği de burada başlıyor. Kararname öncesi üç yılla, kararname sonrası üç yılın aynı ilaçlardaki zam yüzdeleri (Çizelge 1) bu sayımızın en önemli kanıtı.

(ÇİZELGE-1)

	(1984 kararnamesi öncesi) 31.12.1981-31.12.1984 DÖNEMİ % ARTIŞ	(1984 kararnamesi sonrası) 31.12.1984-31.12.1987 DÖNEMİ % ARTIŞ
Adelphan Tb.	% 113	% 285
Prent Tb.	% 140	% 251
Depostat Amp.	% 91	% 292
Aspirin	% 91	% 223
Panalgin	% 98	% 259
Fludex	% 99	% 257

ÇİZELGE 1 (devam)

Diamicon	% 39	% 445
Carovigen	% 96	% 450
Metiler Drj.	% 131	% 372
Kuilil	% 47	% 274
Ergafein	% 108	% 411
Ventolin Tb.	% 75	% 131
Becozyme C forte	% 103	% 513
Kenacort-A orabase	% 50	% 251
Novalgin Tb.	% 163	% 365
Mucaine	% 97	% 468

İlaç fiyatları nasıl oluşuyor ve ne oranda zam alıyor konusunu değerlendirmeden önce, ilâcın fiyatının ne şekilde oluşturulduğunu kısaca özetlemek istiyorum. 100.- TL lik bir ilâcın:

%	37,02	si hammadde
%	10,85	i ambalâj
%	8,84	ü işçilik + işletme giderleri
%	16,68	i indirekt giderler + kâr
%	6,61	i depocu kârı
%	20	si eczacı kârından oluşuyor.

Bu oranlama İlaç ve Kimya Endüstrisi İşverenler Sendikası'nın eski tarihli yayınlarında ve D.P.T. raporlarında geçiyor. Fakat hammaddeyle ilgili fatura girdilerinin artması sonucu, hammadde oranının % 57'lere tırmadığı, sayın S.S.Y.B. İlaç ve Eczacılık İşleri Genel Müdürü Ecz. Rifat ÖKTEM tarafından ifade edilmekte. İlaç firmaları tarafından zamlara gerekçe olarak gösterilen, Türk parasının yabancı paralara karşı değer kaybı gibi konularda bu % 37 veya 57 lik bölümle, ambalâj malzemelerindeki oranın bir bölümünü etkilemekte. İşçiliğin uzun süredir artmamış olması, kâr oranlarının da Türk parasının değer kaybıyla ilişkisi olmaması nedeniyle, zam-gerekçesi olarak gösterilen enflasyon + paramızın değer kaybı, ilâç fiyatının en fazla % 65 lik bir bölümünü etkiliyor. Yeni kararnamenin yürürlüğe girdiği 85 yılı başından 87 yılı Ekim ayına değin Amerikan doları % 107,62, altın % 247 oranında artıyor. İlaç fiyatları artışı doları 2-3 kez katlamış, altını da epeyce geçmiş. Oldukça acıklı olan bu tablo (Çizelge 2) ve 1988 yılının ilk aylardaki zamlarını içeren tablo (Çizelge 3) incelendiğinde, özellikle 1987 yıllarında büyük artış gösteren altın fiyatları 88 'in ilk aylarında düşüyor, altın değer kaybediyor. Döviz artışları yine büyük iniş çıkışlar olmadan sürüyor. Oysa ilaç fiyatları sürekli ve de yüksek oranlarda artıyor. Bu tablolardan çıkan matematik sonuç, ilaç zamlarının normal ölçülerden fevkalâde üstünde olduğu ve de acı gerçeğimiz, bu astronomik ücretlerin, halkımızın sırtından ödendiğidir. Devlet bütçesinden çıkan paraları da vergileriyle ödeyen halkımız, bunca yoksulluğuyla daha nereye kadar, bu haksız kazançlara tahammül edebilecektir?

İlaç fiyatları büyük bir hızla ve yüksek oranlarda artmaktadır. Bu artış öylesine hızlıdır ki, firmalar henüz bir fiyat talepleri sonuçlanmadan bir diğerini Bakanlığa iletmektedirler. Bu zam süratine uygun olarak da 28.1.1988 tarihinden 4.5.1988 tarihine kadar tam 15 zam listesi yayımlanmış ve toplam 2762 ilaç zam almıştır (Çizelge 4).

Çizelge 2

	1985 yılı Ocak ayı değeri (TL)	1985 yılı Aralık ayı değeri (TL)	1 yıllık ortalama artış oranı	1986 yılı Aralık ayı değeri (TL)	2 yıllık ortalama artış oranı	1987 yılı Ekim ayı değeri (TL)	... 2 yıl 10 aylık ortalama artış oranı
AMERİKAN DOLARI	448.74 TL.	579.70 TL.	% 29.18	759.68 TL.	% 69.29	931.69 TL.	% 107.62
ALTIN (Kilçe)	4214 TL.	5734 TL.	% 36	9750 TL.	% 131	14650 TL.	% 247
Novalgin 20 tb.	129 TL.	190 TL.	% 47,2	369 TL.	% 181,4	450 TL.	% 248,8
Ca.Sandoz eff.	275 TL.	275 TL.	% 0	1069 TL.	% 288,7	1450 TL.	% 427,2
Benexol cap	873 TL.	1640 TL.	% 87,8	2523 TL.	% 189	4500 TL.	% 415,4
Baralgine tb.	350 TL.	575 TL.	% 64,2	1045 TL.	% 198,5	1300 TL.	% 271,4
Maksipor 125 şp	690 TL.	690 TL.	% 0	2009 TL.	% 191	2590 TL.	% 275
Urfamyelin şp.	300 TL.	630 TL.	% 110	1149 TL.	% 283	1650 TL.	% 450
Theraflu drj.	453 TL.	700 TL.	% 54,5	1260 TL.	% 175,9	1700 TL.	% 275,2
Beozym şp.	167 TL.	250 TL.	% 49,7	410 TL.	% 145,5	660 TL.	% 295,2
Beozym C forte drj.	259 TL.	460 TL.	% 77,6	768 TL.	% 196,5	1240 TL.	% 378,7
Bactrim şp.	355 TL.	570 TL.	% 60,5	897 TL.	% 152,6	1470 TL.	% 314

Ülkemizde ilaç fiyatlarının ucuz olduğu, bazı kesimlerin yıllarca en büyük savunma gücünü oluşturmuştur. Acaba ucuz mudur ülkemizde ilaç? Veya ucuzluk nedir, ne değildir? Bir meta için değişim değeri, yani fiyatı, onu satın alabilecek insanların alım gücüne göre değerlendirilir. Asgari ücretin 50.000.-TL olduğu bir ülkede ucuz ilaçtan bahsetmek zaten büyük bir aldatmacadır. Buna rağmen; desek ki ilaç Türkiye'de ucuzdur, paramızın yabancı paralara karşı değeri azdır ve de Türk lirasıyla Avrupa'da ilaç almayakalktığınızda daha fazla lira ödemek zorundasınız. Bu, bazı ilaçlar ve bazı ülkeler için halâ belli ölçülerde geçerlidir. Ama on yıl öncesine oranla veya her yılı bir öncekiyle kıyasladığımızda, birçok ülkede birçok ilaç, bizdeki fiyatları katlamıştır ve katlamayanlar da üç yıl öncesinden bu yana farkı büyük ölçüde kapatmışlardır. Bazı ilaçların 1988 yılı itibariyle İtalya ve Türkiye'deki fiyatları (Çizelge 5) ve aynı ilaçların 84 ve 88 yıllarındaki İtalya ve Türkiye fiyatlarının karşılaştırılması (Çizelge 6), hazin tablomuzu biraz daha hazinleştirmektedir. Unutmadan söyleyeyim, İtalya'da asgari ücret işkollarına göre, 350.000.- – 750.000.-TL arasında değişmektedir.

İlaç fiyatlarıyla ilgili bir küçük özelliğe daha dikkat çekmek istiyorum. Ne ilginçtir ki bazı ilaçlar çok yüksek, bazı ilaçlar da çok düşük zamlar almaktadırlar. Ve daha da ilginçtir ki çok fazla zam alan ilaçlar çok fazla satılanlar, az zam alanlar da satılmayanlardır. Örneğin Novalgin'in çok satan ampul şekli 4 yılda % 720,6, satılmayan suppozituar şekli % 145,6, Eritrocine'in çok satan 500 mg'lık tableti % 443, az satan 250 mg'lık flakonu % 259,2, Alfasilin'in çok satan 250 mg'lık şurubu % 461,4, az satan 250 mg'lık flakonu % 237,6 oranında zam alıyor. Daha bir sürü ilaca da, piyasaya verilmediği için zam alınmıyor. Ve üretilen ilaçla üretilmeyen ilaçlar toplanıp, ilaç sayısına bölündüğünde zam oranı düşüyor, ilaç firmaları da bu ortalamayı gazetelerde paralı ilanlarla duyurup, zam oranı bayağı düşüktür diyebiliyorlar.

İlaçta son yıllarda olagelen gariplikler epeyce yoğun bir liste oluşturuyor. Örneğin son yıllarda çıkan ilaçların büyük bölümü çok pahalı ilaçlar ve yine ilginç bir yanı bu çok pahalı ilaçlar piyasaya çıktığında, aynı etkiye sahip ucuz ilaçlar piyasadan kayboluyor-

lar. Ve firma propagandistleri de tüm güçleriyle bu yeni ve pahalı ilaçların reklamıyla uğraşıyorlar. Kullandıkları bilimsel ve ekonomik yöntemlerle yadsınamayacak ölçüde başarılı olabiliyorlar. 6.9.1985 yılında 5.770.-TL'sına piyasaya verilen Rocephin 1 gr. İ.M. flakon 85 yılında ciro sıralamasında 78.sıradayken, 87 yılında 13.885.-TL fiyatla, sıralamada 8. sıraya yükseliyor ve o günden bu yana da iki kez daha zam alarak 23.810.-TL'na satılıyor. Tablo maalesef böyle.

İlaç gerçekten çok özel, çok farklı ve de önemli bir meta. Ve de bu meta ile ilgili yapılacak en ufak yanlış, insanın en doğal hakkı olan yaşam hakkını fevkalade yakından ilgilendiriyor. Yani hata kaldıracabilecek bir konu değildir ilaç. Peki nasıl çözebiliriz sergilediğimiz bu sorunları?

1) İlaça mutlaka ve mutlaka devlet denetimi gereklidir. Hiçbir fiyat denetimi yapılmadan verilecek zamların sağlıklı olabilmesi, eşyanın tabiatına aykırıdır. Bir ülkede aynı kalitede hammaddenin fiyatı 10 \$ iken, bunu bir başka ülkeden 200 \$ 'a getirip fiyat alınabiliyorsa, bu mutlaka önlenmelidir.

2) Ülkemizin oğigopolcü ilâç piyasasında rekabetle ilâç fiyatlarının düşeceği varsayımının, bir yoksayım olduğu artık belgelenmiştir ve mutlaka değiştirilmek zorundadır.

3) Kısa vadeli ve kapsamlı olmasa da, önemli bir çözüm yolu, ilaçta jenerik isim uygulamasına geçilmesidir. Aynı formüldeki ilâçlar, reçeteye tek isimle yazıldıklarında, ilâç piyasası bir ölçüde de olsa rekabet ortamına açılabilir, fiyatlar daha sağlıklı biçimde değişecektir.

4) İlaçta reklâm ve propaganda sınırlanmalı ve tüketiciye yönelik reklâmlar kesinlikle kaldırılmalıdır.

(ÇİZELGE 3)

En fazla satan 40 İlaçtaki son fiyat artışlarının, Amerikan Doları, Alman Markı ve altın fiyatlarındaki artışlarla mukayeseli tablosu.

(Tablo, ilaç fiyat listelerinin çıktığı günler esas alınarak hazırlanmıştır. Fiyat listesi içinde olupda, birkaç gün önce fiyat almış olan ilaçlarda, hesaplanan döviz kurları ve altın fiyatlarıyla ilgili % 2-3'lük farklar olabilir.)

a)				İlaç Artış Yüzdesi	Amerikan Doları Artış Yüzdesi	Alman Markı Artış Yüzdesi	Küleş Altın Artış Yüzdesi
AMPİSİNA 500 CAP	5.2.1988	....	3.616.-TL	% 23	% 6,93	% 8,76	% - 0,78
	11.4.1988	....	4.450.-TL				
NOVALGİN GTT	26.1.1988	....	600.-TL	% 33,3	% 10,02	% 10,63	% - 0,26
	6.4.1988	....	800.-TL				
NOVALGİN 10X2 CC AMP	11.2.1988	....	2.200.-TL	% 22,7	% 7,90	% 9,19	% - 1,62
	18.4.1988	....	2.700.-TL				
NOVALGİN 5X5 CC AMP	1.2.1988	....	2.150.-TL	% 20,9	% 10,02	% 10,63	% - 0,26
	8.4.1988	....	2.600.-TL				
TRENTAL 100 MG TAB	19.1.1988	....	7.900.-TL	% 24,0	% 11,22	% 11,33	% - 11,70
	6.4.1988	....	9.800.-TL				
TRENTAL 400 MG TAB	19.1.1988	....	9.900.-TL	% 21,21	% 11,22	% 11,33	% - 11,70
	6.4.1988	....	12.000.-TL				
THERAFLU DEJ	26.1.1988	....	2.300.-TL	% 19,5	% 11,22	% 11,33	% - 11,70
	5.4.1988	....	2.750.-TL				
BECOZYME SYNO	16.2.1988	....	880.-TL	% 23,8	% 7,90	% 9,19	% - 1,62
	19.4.1988	....	1.090.-TL				

b)				İlaç Fiyatı Artış Yüzdesi	Amerikan Doları Artış Yüzdesi	Alman Markı Artış Yüzdesi	Külçe Altın Artış Yüzdesi
BECOZYME – C FORT DRJ	19.2.1988	....	1.900.– TL	% 11,5	% 7,90	% 9,19	% – 1,62
	19.4.1988	....	2.120.– TL				
PRİMOBOLAN DEFOT 100 MG AMP	4.2.1988	....	4.427.– TL	% 19,9	% 10,29	% 12,44	% 1,49
	14.4.1988	....	5.310.– TL				
ASPIRİN 0,5 TB	3.2.1988	....	362.– TL	% 19,3	% 11,30	% 12,88	% 0,64
	19.4.1988	....	432.– TL				
BARALGİN SUPP B	4.2.1988	....	1.200.– TL	% 33,3	% 10,02	% 10,63	% – 0,26
	8.4.1988	....	1.600.– TL				
OLAFORAN 1 G FLAC	19.1.1988	....	13.500.– TL	% 24,4	% 6,07	% 11,15	% 11,706
	30.3.1988	....	16.800.– TL				
BİTERAL– 3 VAG TAB	25.2.1988	....	3.250.– TL	% 28,3	% 6,81	% 7,85	% 5,91
	19.4.1988	....	4.170.– TL				
BAYPEN 2 GR–1 FLACON	4.2.1988	....	10.943.– TL	% 19,6	% 10,29	% 12,44	% 1,49
	14.4.1988	....	13.093.– TL				
AMOKSİNA 500 TB	19.2.1988	....	3.880.– TL	% 17,65	% 6,93	% 8,76	% – 0,78
	11.4.1988	....	4.565.– TL				
MAKSİPOR 125 SÜSP	4.2.1988	....	3.600.– TL	% 4,5	% 10,02	% 10,63	% – 0,26
	8.4.1988	....	3.763.– TL				
MAKSİPOR 250 SÜSP	19.2.1988	....	5.675.– TL	% 21,1	% 5,16	% 6,40	% – 2,51
	30.3.1988	....	6.875.– TL				

c)				İlaç Fiyatı Artış Yüzdesi	Amerikan Doları Artış Yüzdesi	Alman Markı Artış Yüzdesi	Külçe Altın Artış Yüzdesi
MAKSİPOR 500 CAPS	19.2.1988	....	8.625.– TL	% 23,2	% 5,16	% 6,84	% – 2,5
	30.3.1988	....	10.630.– TL				
FRİTROCİN 500 MG TAB	3.2.1988	....	5.560.– TL	% 21,2	% 8,47	% 10,45	% – 0,2
	30.3.1988	....	6.739.– TL				
ALFOXİL 500 TAB	1.2.1988	....	3.880.– TL	% 17,6	% 8,47	% 10,45	% – 0,21
	30.3.1988	....	4.565.– TL				
TARİVİD TAB	10.2.1988	....	14.240.– TL	% 33,4	% 4,17	% 5,80	% – 0,81
	24.3.1988	....	19.000.– TL				
BENEXOL TAB	19.2.1988	....	6.610.– TL	% 12,1	% 7,90	% 9,19	% – 1,62
	19.4.1988	....	7.410.– TL				
BARALGİNE TAB	19.1.1988	....	1.800.– TL	% 16,6	% 9,59	10,06	% – 10,1
	25.3.1988	....	2.100.– TL				
AMPİSİNA 250 SÜSP	5.2.1988	....	2.240.– TL	% 15,62	% 11,5	% 10,35	% – 4,26
	11.4.1988	....	2.590.– TL				
ROCHEPHİN 1 G FLAC İ.M.	6.1.1988	....	20.093.– TL	% 18,5	% 12,3	% 7,55	% 7,21
	16.2.1988	....	23.850.– TL				

İlaç fiyatlarını önemli ölçüde arttıran reklâm harcamalarının, sadece tanıtıma yönelik olması mutlaka sağlanmalıdır. İlaç firmalarınınca bir süredir başlatılan O.T.C. (bazı ilaçların eczane dışında bakkal ve marketlerde satılma uygulaması) çalışmaları, fiyat serbestisine, pazar ve reklâm serbestisini katmak, ilâcı, ilâçlıktan çıkarmak amacına yöneliktir ki, engellenmesi mutlaka gereklidir. Deoparfümlü Alo reklâmıyla, iki tablettten fazla kullanıldığında ölüme neden olabilecek bir ilâcı aynı kefeye koymak, ülkemiz sosyo ekonomik

yapısında, ancak bir facia olarak değerlendirilebilir.

5) Eğer devlet bu denetim mekanizmasını işletmekte zorluk çekiyorsa, meslek kuruluşları ve tabii ki Türk Eczacıları Birliği tüm olanaklarıyla yardıma hazırdır. Türk Eczacıları Birliği, EGAS (Eczane Gereçleri A.Ş.) ve Türk Eczacıları Vakfı, ilaç üretimiyle ilgili gerek denetim, gerekse bizzat üretim konusunda her türlü girişime tüm gücüyle katkı sağlayacaktır. İnanıyoruz ki, ilaç fiyatlarının düşmesini arzu eden her Türk insanı da bu öneriyi desteklemekle yükümlüdür.

6) İlaçın fiyatlarının düşeceği gerekçesiyle kaldırılan hammadde gümrük ve istihşâl vergisi, maalesef ilaç üreticisine % 17,5 oranında ekstra bir kâr sağlamaktan öteye gitmemiştir. Buna karşın ilaçta % 8 oranında uygulanan KDV, ilaç fiyatlarını yükseltmektedir. Amaç eğer ilacı ucuzlatmaksa, ilaçta gümrük vergisi gibi, KDV de olmamalıdır. Fiyat sorunu yoksa, her ikisi de olmalıdır. Gümrük vergisi muafiyetinin fiyatlara yansımayıp, ilaç üreticisinin cebinde kalması, KDV'nin ise halkın cebinden çıkan ekstra bir para olması, ve de ilacın temel tüketim maddelerinin ilk sırasında olma gereği, maalesef lahana turşusunun perhize karıştırıldığı izlenimini vermektedir.

İlaç ve fiyat olayını en somut göstergeleriyle sergilemeye çalıştım. Şunu çok açıklıkla belirtmek isterim ki, Türk eczacıları, ilaç fiyatlarındaki bu dengesiz ve gerekçesiz artıştan son derece rahatsızdırlar ve ilaca gerekli olan ilacı bulmak için tüm güçleriyle çalışmaya kararlıdırlar. Çünkü halkın ıstırabını, halkın çaresizliğini yaşayanlar, lüks yazıhanelerinde sekreterleriyle çalışanlar değil, tezgâhlarının başındaki eczacılardır.

İlaç zamlarının maksimal dozu aştığı 1988 yılı 14 Mayıs'ında, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 56.maddesinde, bireylere sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının; Devlete de, herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak görevinin verildiğinin bir kez daha hatırlatmakta yarar görüyorum.

(ÇİZELGE 4)

Tablo 1: 27 Kasım 1987 Tarihinde Yapılan Genel Seçimlerden Sonra Yeni Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı'nın Atanmasına Kadar Geçen Süre İçinde Yayınlanan İlaç Fiyat Listeleri

Yayın Tarihi	Listedeki İlaç Sayısı
01.12.1987	181
04.12.1987	7
07.12.1987	33
08.12.1987	45

Tablo 2: Bakanlar Kurulu'nun 30.12.1987 Tarih ve 87/12469 Sayılı Kararı Doğrultusunda İlaç Fiyatlarında % 8 KDV Ayarlamasına Yönelik Yayınlanan İlaç Fiyat Listeleri

Yayın Tarihi	Listedeki İlaç Sayısı
11.01.1988	531
12.01.1988	1170
18.01.1988	805

Tablo 3: 28.1.1988 İle 4-5- 1988 Tarihleri Arasında Yayınlanan İlaç Fiyat Listeleri

Yayın Tarihi	Listedeki İlaç Sayısı
28.01.1988	232
05.02.1988	247
24.02.1988	397
02.03.1988	337
09.03.1988	107
11.03.1988	53
16.03.1988	53
18.03.1988	139
25.03.1988	64
30.03.1988	325
06.04.1988	141
13.04.1988	274
20.04.1988	95
28.04.1988	262
4.05.1988	36
	<hr/>
	2762

1988 YILI İTİBARIYLA BAZI İLAÇLARIN TL. DEĞERİ OLARAK
TÜRKİYE VE İTALYA'DAKİ FİYATLARININ KARŞILAŞTIRILMASI
(ÇİZELGE 5)

İLACIN ADI	1988 İTALYA FİYATI	1988 TÜRKİYE FİYATI
Desferal 500 mg x 10 flakon	59975 liret (62128 TL.)	83.480.- TL.
Natulan 50 mg. x 50	5655 liret (5.858 TL)	13.250.- TL.
Methotrexate 50 mg./ 1 flakon	17940 liret (18.584 TL)	22.043.- TL.
Geopen 500 mg./20 Tb.	16600 liret (17.195.-TL)	15.421.- TL.
İnsülin NPH 10 mg. flakon	3725 liret (3.858 TL)	5.373.- TL.
Claforan 0,5 gr flakon	7665 liret (7.940 TL)	8.600.- TL.
Claforan 1 g. flakon	12980 liret (13.445 TL)	16.800.- TL.

ÇİZELGE 5 (Devam)

İLACIN ADI	1988 İTALYA FİYATI	1988 TÜRKİYE FİYATI
Baypen 1x1 g. flakon	6640 lired (6.878 TL)	7.160.- TL.
Ventolin İnhaler 20 mg.x 200 doz.	3880 lired (4.019 TL)	8.695.- TL.
Timophtol 60,25 3 ml (Timoptic)	5160 lired (5.345 TL)	8.851.- TL. (5ml.lik)
Timophtol 60, 50 ml.	5300 lired (5.490 TL)	10.457.- TL. (10 ml.lik)
Depomedrol 40 mg./1 ml.	2695 lired (2790 TL)	3.352.- TL.
Doxium tb. 250 mg.x20	4085 lired (4.231 TL)	7.250.- TL.

1984 ve 1988 yılı itibariyle Türkiye ve İtalya'daki ilaç fiyatlarının mukayese tablosu

(ÇİZELGE 6)

MÜSTAHZAR ADI	1984 yılı satış fiyatı		1988 yılı satış fiyatı	
	İTALYA	TÜRKİYE	İTALYA	TÜRKİYE
Parlodel tabl.	11.010 lired (11.405 - TL)	3511.-TL	11.595 lired (12.011 - TL)	25.000 TL.
Zaditen tabl.	6485 lired (1311 - TL)	1915 TL	7595 lired (7867 - TL)	12.800 TL.
Mestinon 60mgx20	4295 lired (4449 TL.)	1187 TL	4990 - lired (5169 TL)	6020 TL.
Fluoro-Urasil amp	14.690 lired (2970 TL)	4894 TL	14.770 - lired (15.300 TL)	29.200 TL.
Depostat amp 2 ml.	5.150 - lired (1041 TL.)	1798 TL.	5790 - lired (5997 TL.)	9046